

W. P. REEVES. **State Experiments in Australia and New Zealand.** 2 voll. London 1902.

Dette Værk er en Berigelse af den engelske Litteratur. Det fortjener at læses af alle, som har Interesse for sociale Forhold, og som har længtes efter at høre noget mere om de sociale Eksperimenter hos vore Antipoder, end man kan faa at vide gennem spredte Tidsskriftartikler og tørre Aarbøger og Lovtekster. Bogen er bygget paa et mangeaarigt Studium og indgaaende praktisk Kendskab til Livet derovre, og det er en overvældende Stofmængde Forfatteren arbejder med, men man føler sig ikke trykket deraf; der er en Flugt og Fart i Fremstillingen, og samtidig en velgørende Ro og Ædruelighed; man lægger nødig Bogen til Side, før man er helt færdig med den. Forfatteren har taget aktiv Del i det politiske Liv paa New Zealand, og en Tid haft Sæde i Ministeriet, indtil han blev udnævnt til Agent General i London for denne Koloni. Med Forkærlighed dvæler han da ogsaa ved Forholdene der, og trods den Beskedenhed, hvormed han dølger sit Navn, kommer dette ikke mindst frem i Skildringen af de social-politiske Forholdsregler, han særlig har haft at gøre med, som Voldgiftsdomstolen for Konflikter mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, men han behandler ikke derfor Kolonierne paa Fastlandet stedmoderlig; man faar fyldig Besked om Forholdene og følger ham trygt overalt.

Det er maaske adskillige af dette Tidsskrifts Læsere bekendt, at en ung dansk Nationaløkonom, cand. mag. Sv. Trier, under et længere Studieophold har gjort sig bekendt med Australiens og New Zealands Social-Politik, og jeg skal ikke berøve de Meddelelser, der kan ventes af ham, noget af deres Interesse ved en udførlig Gengivelse af Reeves' Resultater, men jeg kan dog ikke nægte mig den Fornøjelse at henlede danske Læseres Opmærksomhed paa denne Bog.

Man læser dette Værk med saa meget desto større Interesse, fordi meget deraf minder saa meget om danske

W. P. REEVES. **State Experiments in Australia and New Zealand.** 2 voll. London 1902.

Dette Værk er en Berigelse af den engelske Litteratur. Det fortjener at læses af alle, som har Interesse for sociale Forhold, og som har længtes efter at høre noget mere om de sociale Eksperimenter hos vore Antipoder, end man kan faa at vide gennem spredte Tidsskriftartikler og tørre Aarbøger og Lovtekster. Bogen er bygget paa et mangeaarigt Studium og indgaaende praktisk Kendskab til Livet derovre, og det er en overvældende Stofmængde Forfatteren arbejder med, men man føler sig ikke trykket deraf; der er en Flugt og Fart i Fremstillingen, og samtidig en velgørende Ro og Ædruelighed; man lægger nødvendig Bogen til Side, før man er helt færdig med den. Forfatteren har taget aktiv Del i det politiske Liv paa New Zealand, og en Tid haft Sæde i Ministeriet, indtil han blev udnævnt til Agent General i London for denne Koloni. Med Forkærlighed dvæler han da ogsaa ved Forholdene der, og trods den Beskedenhed, hvormed han dølger sit Navn, kommer dette ikke mindst frem i Skildringen af de social-politiske Forholdsregler, han særlig har haft at gøre med, som Voldgiftsdomstolen for Konflikter mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, men han behandler ikke derfor Kolonierne paa Fastlandet stedmoderlig; man faar fyldig Besked om Forholdene og følger ham trygt overalt.

Det er maaske adskillige af dette Tidsskrifts Læsere bekendt, at en ung dansk Nationaløkonom, cand. mag. Sv. Trier, under et længere Studieophold har gjort sig bekendt med Australiens og New Zealands Social-Politik, og jeg skal ikke berøve de Meddelelser, der kan ventes af ham, noget af deres Interesse ved en udførlig Gengivelse af Reeves' Resultater, men jeg kan dog ikke nægte mig den Fornøjelse at henlede danske Læseres Opmærksomhed paa denne Bog.

Man læser dette Værk med saa meget desto større Interesse, fordi meget deraf minder saa meget om danske

Forhold. Hvilken slaaende Parallel er der ikke mellem Alderdomsunderstøttelsen paa New Zealand og i Danmark, kun med den Hovedforskel, at Danmark bruger Kommunerne som Mellemed, hvorved Systemet uvilkaarlig bliver billigere (ligesom man paa New Zealand overhovedet er optraadt temmelig flot) og at Aldersgrænsen er 60 Aar i Stedet for 65. Paa det avstralske Fastland, hvor man har begyndt at følge New Zealands Eksempel, er der en Tilbøjelighed til at bruge samme Aldersgrænse som i Danmark, i alt Fald for Arbejdets Invalider. Man er ogsaa paa hjemlig Grund, naar man læser om Forsøgene med Forholdstalsvalgmaaden, og føler maaske lidt Skuffelse over, at dette System ikke har kunnet slaa Rod derovre, tildels vel paa Grund af praktiske Vanskeligheder, særlig Valgkredsens Størrelse i det tyndt befolkede Land. Og for at tage et tredje Eksempel: naar man i Australien har søgt at skaffe Ejerne af faste Ejendomme større Sikkerhed og at formindske Sagførerudgifterne ved Salg, saa er det System man har indført, stærkt i Familie med vort gamle og prøvede Thinglæsningssystem.

Naturligvis er der Uligheder nok. Vi komme formentlig aldrig i Danmark i Forlegenhed paa Grund af kinesiske Arbejderes Indvandring. Racehadet overfor disse, saavel som overfor andre Asiater (der undertiden gaaer under det mærkelige Navn Assyrer), har gjort sig stærkt gældende og har givet sig Udslag i en ivrig Kamp for et »hvidt Australien«, hvad der ogsaa synes at skulle lykkes, selv om Chamberlain har formaaet de lokale Parlamenter til at benytte tilsyneladende mere hensynsfulde Indvandringslove, end man fra først af vilde ind paa.

Og atter er der en Række Punkter, hvor Forskellen maaske beror paa, at man har en Befolkning for sig, der ikke skal tumle med gamle overleverede Institutioner og Forestillinger. Alting er i en rask Udvikling, hvor man regner med et Decennium som en lang Periode. Her skal det blot nævnes, at man i Australien og New Zealand fører en energisk Kamp mod de stærke Drikke,

der i fordums Tider var disse Koloniers Forbandelse, saa at endogsaa Regeringens Embedsmænd berigede sig ved at sælge Rom, og en Flaske med dette Fluidium næsten optraadte som gangbar Mønt; Hobarts Politi fik sin Lønning udbetalt i Rom. Nu er man ganske fortrolig med local option, for ikke at tale om Forbud mod Udskænkning af stærke Drikke om Søndagen. Og medens Handelsstanden derovre forstaar Betydningen af en kort Arbejdsdag med Forbud mod Søndagssalg, og med tvungen Butikslukning 4 Dage om Ugen Kl. 6 og én Dag Kl. 1, saa er der tilsyneladende lang Vej til en saa nyttig Ordning hos os. Ejendommelig er ogsaa den Stilling, Fagforeningsarbejderne paa New Zealand har indtaget overfor Spørgsmaalet om tvungen Voldgift ved Arbejds-konflikter, en Institution, der synes at have stiftet megen Gavn, selv om det endnu er for tidligt at fælde nogen afgørende Dom; hos os vil det vistnok vare længe, inden der bliver Jordbund for en saadan Foranstaltning. Statens Indgriben i Arbejdernes Lønningsforhold, saaledes som Tilfældet er i Victoria og Syd-Australien, skildrer Reeves med en hel Del Sympati; muligvis er det lettere i et nyt Samfund end i Europa ved særlige Bestemmelser at tage Hensyn til de forholdsvis faa gamle og svage, hvis Arbejds-kraft ikke er Minimumslønnen værd.

Kvindens Valgret saaledes som den er indført i flere af Kolonierne saavel som i de australske Koloniers Unionsforfatning, the Commonwealth, underkaster Forfatteren en indgaaende Behandling. Det Resultat, han kommer til, er nærmest negativt. De onde Følger man havde spaaet, synes ganske at være udeblevne, men til Gengæld er ogsaa de gode Resultater udeblevne, som mange have ventet. Indførelsen af Kvindens Valgret paa New Zealand synes saa godt som ikke at have øvet nogen Indflydelse paa Partistillingen. Heri kunde jo iøvrigt ligge en Opfordring for Mændene til at øve denne Retfærdighedshandling overfor Kvindekønnet, naar den ingen Risiko medfører.

H. Westergaard.